

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Vineri, 24 iunie 2016, la Academia de Administrare Publică a avut loc festivitatea de înmânare a diplomelor absolvenților studiilor superioare de master științific/de profesionalizare, învățământ cu frecvență, la specializările *Teoria și practica administrației publice/ Administrare publică, Drept constituțional și drept administrativ, Management și Relații internaționale*.

Această zi va rămâne pentru cei 76 de absolvenți ca o zi memorabilă pentru întreaga viață, zi care le-a marcat des-

cununa a celor doi ani de muncă asiduă și creatoare a masteranzilor și corpului profesoral-didactic.

„Ieri, 23 iunie, am marcat Ziua profesională a funcționarului public și de mâine vă încadrați și voi în rândurile funcționarilor publici cu toate actele în regulă, vă încadrați cu un bogat bagaj de cunoștințe temeinice în domeniu, pe care vă dorim să le aplicați creator în practică întru binele cetățeanului și al țării”, a subliniat prim-prorectorul.

Festivitatea de înmânare a diplomelor absolvenților promoției 2016

tinul de a se încadra plener în viața politică și socială a țării, în contextul integrării europene a Republicii Moldova.

Ședința festivă a fost inaugurată de prim-prorectorul Academiei, Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, care a felicitat pe cei prezenți cu prilejul încheierii cu succes a studiilor de masterat, menționând că lansarea noii promoții de absolvenți este o zi deosebită pentru Academie, este o în-

Conform tradiției, participanții la ședința festivă au onorat simbolurile Republicii Moldova - Drapelul și Imnul de Stat.

Sincere felicitări a adresat absolvenților dnul **Mihail ȘLEAHTIȚCHI, doctor, conferențiar universitar, consilier al Președintelui Republicii Moldova**, care a accentuat că titlul de master oferă deținătorilor noi

(Continuare în pag. 3)

ȘEDINȚA SENATULUI ACADEMIEI

Pe 28 iunie curent, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică, moderată de președintele Senatului, dl Oleg BALAN, rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar.

Ordinea de zi a ședinței Senatului a inclus următoarele chestiuni: Cu privire la totalurile procesului de instruire la ciclul II – studii superioare de master, în anul de studii 2015-2016 și sarcinile pentru anul de studii 2016-2017; Aprobarea Calendarului desfășurării procesului de învățământ la studii superioare de master pentru anul de studii 2016-2017; Aprobarea Regulamentului cu privire la normarea activității științifico-didactice în cadrul Academiei de Administrare Publică; Aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere la studii superioare de master, ciclul II, în cadrul Academiei de Administrare Publică; Aprobarea componenței Seminarului Științific de Profil; Cu privire la conferirea titlului științifico-didactic de conferențiar universitar la Catedra științe politice și relații internaționale.

Pe prima chestiune de pe ordinea de zi a ședinței a prezentat un raport prim-prorectorul Academiei, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, care s-a referit, pentru început,

la crearea, în conformitate cu Codul Educației, a noilor structuri ale Academiei – Consiliul pentru Dezvoltarea Strategică Instituțională și Comisia de Asigurare a Calității – scopul fiind de a perfecționa procesul de studii pentru o îmbunătățire continuă a calității lor. Domnia sa a subliniat că în cadrul Academiei activează 64 de cadre didactice, printre care doctori habilitați, profesori universitari, doctori, conferențieri universitari, astfel că procesul de instruire la ciclul II, studii superioare de masterat științific/de profesionalizare, învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, la specializările *Teoria și practica administrației publice/ Administrare publică, Drept constituțional și drept administrativ, Management, Relații internaționale și Management informațional în administrarea publică* este asigurat de cadre didactice de o calificare înaltă.

La toate specializările, cu frecvență și frecvență redusă

(Continuare în pag. 4)

Ziua Suveranității Republicii Moldova

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a transmis un mesaj cu prilejul Zilei Suveranității Republicii Moldova, pe care îl propunem în continuare cu unele prescurtări.

„Dragi cetățeni,

Această zi este una semnificativă din perspectiva construcției statului suveran și independent Republica Moldova. Acum 26 de ani, în contextul unui proces ireversibil de destrămare a imperiului sovietic, republicile unionale porneau pe calea suveranității și a independenței. La 23 iunie 1990, și Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislatură a douăsprezecea, adoptă Declarația despre Suveranitate, care exprima dorința poporului. Se întâmpla pe fondul mișcării de Eliberare Națională, la aproape un an de la adoptarea legilor despre Limba de stat și Grafia latină. Țara cucerea, concomitent, suveranitatea și identitatea națională, cu aceeași intensitate politică și spirituală. Erau decizii curajoase, care schimbau nu doar statutul, dar și destinul Republicii Moldova.

(...) De atunci, în Republica Moldova au crescut generații pentru care acronimul U.R.S.S. nu se mai asociază cu o superputere, dar este o sintagmă din manualul de istorie, drept confirmare a unei ideologii false și a unui regim totalitar. Este perioada în care țara noastră încearcă să-și determine, în mod suveran, politica internă, vectorul extern, partenerii de dezvoltare.

Cu acest prilej, doresc să reconfirm, că procesul apropierii de Uniunea Europeană rămâne un obiectiv prioritar al statului suveran Republica Moldova.

(...) Dragi cetățeni,

Cu prilejul celebrării Zilei Suveranității, Vă urez fericire, prosperitate, împliniri. Să ne bucurăm și să muncim, împreună, pentru un viitor liber și demn pentru fiecare dintre noi.

Principiile suveranității ne permit să ne autodeterminăm, în mod conștient, prezentul și să gândim, de sine stătător, drumul pe care să-l urmăm.”

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova va avea un nou Program de Dezvoltare Strategică. Documentul, care prevede prioritățile pentru perioada 2016-2019, a fost discutat cu funcționarii din cadrul Secretariatului Parlamentului.

Direcțiile de dezvoltare stabilesc acțiunile de realizare, termenele și resursele prevăzute, care ar impulsiona modernizarea Secretariatului Parlamentului și ar crește gradul de încredere al societății în activitatea Parlamentului.

Prioritățile pe care și le asumă Secretariatul Parlamentului prevăd acordarea unei asistențe moderne și calitative deputaților pentru ca Legislativul să-și realizeze eficient funcțiile sale, adaptarea structurii instituționale și funcționale a Secretariatului la solicitările crescânde ale Parlamentului, precum și consolidarea unei echipe de funcționari profesioniști, motivați, integri și eficienți în realizarea atribuțiilor.

Un nou Program de Dezvoltare Strategică

Între acțiunile prioritare se regăsesc implementarea conceptului sistemului informațional al Parlamentului, e-Parlament, eficientizarea mecanismelor de control parlamentar și de coordonare a procesului de integrare europeană, elaborarea unui mecanism eficient de comunicare între Parlament, Guvern și societatea civilă în procesul de elaborare a legislației etc.

„Secretariatul Parlamentului trebuie să asigure un nivel sporit de eficiență, transparență și performanță, prin alinierea la cele mai bune practici internaționale de comunicare, credibilitate și bună guvernare.

Documentul stabilește direcțiile prioritare de activitate pentru anii 2016-2019 și reprezintă rezultatul unor discuții de echipă la nivelul Secretariatului în obiectivul nostru de a edifica un Parlament deschis și orientat către cetățeni”, a menționat Secretarul general al Parlamentului, Ala Popescu.

Discuțiile au avut loc în cadrul unei întâlniri organizate pentru funcționarii din cadrul Secretariatului Parlamentului cu ocazia Zilei funcționarului public.

Parteneriatul public-privat susținut de Guvern

Premierul Pavel Filip a avut o ședință de lucru cu participarea reprezentanților Asociației Businessului European (EBA), care reprezintă un spectru larg de companii și pe cei mai mari investitori din Republica Moldova. Șeful Executivului a menționat că întrunirea în cauză are scopul de a afla din prima sursă percepția reprezentanților EBA referitor la evoluția mediului de afaceri, de a vedea opinia lor

referitor la activitatea Guvernului și de a stabili acțiunile de colaborare în vederea atingerii obiectivelor trasate.

Pavel Filip a trecut în revistă prioritățile Guvernului în domeniul social-economic, subliniind faptul că, în prezent, există o voință și determinare foarte puternică din partea echipei guvernamentale pentru promovarea adevăratelor reforme, dar și o conlucrare eficientă cu Legislativul, astfel încât s-a reușit avansarea esențială pe mai multe direcții. „Un obiectiv important este Acordul cu Fondul Monetar Internațional (FMI), ceea ce va însemna și deblocarea finanțărilor de la alți parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova. Suntem pregătiți pentru negocierile cu echipa de experți FMI, care va veni la Chișinău la începutul lunii iulie. Știm ce avem de făcut în perioada imediat următoare și acum este important să avem stabilitate și previzibilitate, inclusiv pentru a asigura condiții favorabile dezvoltării mediului de afaceri și atragerii investițiilor în economia țării”, a specificat Primul-Ministru.

Participanții la ședință au remarcat faptul că mediul de afaceri observă în ultima perioadă mai multe aspecte pozitive în activitatea Guvernului și au venit cu o serie de propuneri privind eliminarea vulnerabilităților din sistemul economic al țării. Interlocutorii au convenit asupra menținerii unui dialog permanent, inclusiv pe platforma Consiliului Economic, pentru a asigura un parteneriat veritabil între sectorul public și cel privat, în scopul susținerii mediului de afaceri, atragerii investițiilor și dezvoltării social-economice a țării noastre.

Festivitatea de înmânare a diplomelor absolvenților promoției 2016

(Sfârșit. Înc. în pag. 1)

posibilități de avansare în cariera profesională, dar înseamnă și o mai mare responsabilitate de a contribui direct la eficientizarea activităților în autoritățile publice și a asigura o calitate înaltă a prestării serviciilor populației, a promova politicile sociale ale statului. Țara are nevoie de profesioniști bine pregătiți, inclusiv în serviciul public, pentru o guvernare modernă la nivel central și locale.

Domnia sa a ținut, de asemenea, să sublinieze că absolvenții sunt acei care vor completa rândurile funcționarilor publici, venind cu noi viziuni și idei inovative la nivelul standardelor europene și internaționale, concepute în baza cunoștințelor temeinice obținute pe parcursul celor doi ani de studii de masterat, care le-au format și voința și caracterul de a progresa mereu în acest domeniu și de a antrena și pe colegii de serviciu, ceea ce este foarte important.

DI Mihail Șleahțișchi a înmănat diplome de mas-

felicitări absolvenților, urându-le drum bun în viață, dnul **Andrei SMOCHINĂ, doctor habilitat, profesor universitar, președinte al Comisiei de evaluare a tezelor de master la specializarea Drept constituțional și drept administrativ**, care a subliniat că studiile de masterat constituie o bază solidă practică și științifică pentru o carieră de succes în viață.

DI A. Smochină a menționat că prezentarea tezelor este o dovadă convingătoare că masteran-zii au pătruns în adâncul problemelor de domeniu și, mai mult ca atât, au înaintat propuneri și recomandări foarte interesante, din punct de vedere științific, pentru modernizarea și reformarea serviciului public și cu fiecare promoție

aceste lucru este tot mai evident.

Domnia sa a îndemnat posesorii de titlul de master să nu se oprească la acest nivel, să continue studiile și cercetările tematic, c o n f o r m

tezelor prezentate, și să revină la Academie, deja pentru a face doctorantura.

Frumoase felicitări a ad-

resat absolvenților și **Dorin VACULOVSCI, doctor, conferențiar universitar, președinte al Comisiei de evaluare a tezelor de master la specializarea Management**, care a menționat că trăim într-o perioadă dinamică, totul e în mișcare, multe se schimbă și noi trebuie să ne pregătim să fim mai buni. Și, în acest sens, apreciez tezele de master la specializarea Management ca fiind lucrări cu aspecte inovative, fiind îmbinate creator aspectele teoretice și practice, ceea ce redă tezelor caracterul unor lucrări științifice. Le doresc absolvenților mult curaj și perseverență pentru implementarea în practică a ideilor abordate, pentru a asigura un management eficient în adoptarea deciziilor de către autoritățile publice.

Dnii Andrei Smochină, Dorin Vaculovschi și Andrei Groza au înmănat diplome absolvenților într-o atmosferă sărbătorească, fiind îndemnați la lucruri mărețe pe calea vieții.

Absolvenții, la rândul lor, plini de emoții, radiind de bucuria viselor împlinite, au ieșit la tribună pentru a adresa sincere mulțumiri corpului profesoral-didactic, întregului colectiv al Academiei pentru cunoștințele acumulate pe parcursul celor doi ani de studii.

Cunoștințele temeinice acumulate pe parcursul celor doi ani de studii de masterat

au confirmat corectitudinea alegerii lor, absolvenții asigurând cu toată încrederea că prin activitatea lor de mai departe vor promova faima și imaginea acestei prestigioase instituții de pregătire și perfecționare a funcționarilor publici și vor îndemna alți colegi de-ai lor de a face nu-maidecât masteratul la Academie, mai adăugând că ei înșiși vor ține bune relații de colaborare cu Academia.

Din partea colegilor au adresat cuvinte de mulțumire și recunoștință **Vlad LUCA, master în științe politice, Lili-ana ANDRUSIV, master în științe politice, Veaceslav DONICA, master în științe economice, și Victor MACOVEI, master în drept, membru al Senatului Academiei.**

În finalul ședinței solemne, dl Andrei Groza a menționat că după doi ani de studii aprofundate în domeniul științei administrației serviciul public al țării s-a completat cu un nou contingent de profesioniști de rang înalt, care-și vor aduce contribuția la promovarea eficientă a politicilor interne și externe ale țării noastre, iar prin afirmarea plenară a fiecăruia la locul lui de muncă de o mare responsabilitate vor promova imaginea Academiei, care le va fi și în continuare un model de perfecționare și avansare în cariera profesionistă.

Festivitatea de înmânare a diplomelor a fost încheiată cu onorarea de către cei prezenți a Imnului Academiei de Administrare Publică, după care absolvenții s-au fotografiat împreună cu profesorii pe scările de la intrarea centrală a Academiei, ca o amintire sacră a acestei file deosebite din viața fiecărui absolvent.

Vlad IONAȘCU

ter absolvenților, distinși cu Diploma de Onoare a Academiei.

În continuare, a adresat

ȘEDINȚA SENATULUI ACADEMIEI

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

au fost instruiți pe parcursul anului de studii 2015-2016 911 de masteranzi. Rezultatele au fost cele scontate, media generală fiind de 9,19 și media la susținerea tezelor de master – 9,33.

O noutate îmbucurătoare a acestui an de studii a fost revenirea la practicile de organizare a stagiilor peste hotare a masteranzilor. Pentru prima dată cinci masteranzi ai Academiei, au făcut stagii de practică în autoritățile pub-

viste de specialitate sau prezentate la conferințele științifice internaționale 164 de lucrări științifice. Totodată,

cum necesitatea utilizării tablelor interactive, reducerea numărului disciplinelor în cadrul modulelor, accesarea proiectelor etc, rezolvarea cărora este prevăzută de sarcinile pentru anul de studii 2016-2017.

Un deziderat al Academiei este de a mări treptat numărul de masteranzi, instituția având toate capacitățile de a organiza studiile de masterat pentru mai multe grupe de masteranzi la toate specializările. Este o necesitate vitală și pentru serviciul public al țării, unde se simte lipsa cadrelor înalt calificate de funcționari publici, cu atât mai mult, în contextul preconizatelor reforme a administrației publice la nivel central și local, armonizării legislației naționale de domeniu la standardele europene și internaționale.

DI Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administra-

tive, în calitate sa de secretar al Comisiei de admitere a prezentat o informație cu privire la Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere. Aspiranții la studiile de masterat de la Academie vor depune actele la Comisia de admitere în perioada de la 18 iulie 2016 până la 27 iulie 2016. Cei candidații vor susține o probă la disciplina de profil (oral). Probele de admitere vor avea loc în perioada 28-29 iulie 2016.

Membrii Senatului au votat unanim pentru conferirea titlului științifico-didactic de conferențiar universitar dnei Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar interimar, șef Direcție știință și doctorat, documentele urmând a fi prezentate spre aprobare Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

Senatul Academiei a adoptat asupra celorlalte chestiuni dezbătute deciziile corespunzătoare.

În încheierea ședinței Senatului, dl Oleg Balan a mulțumit corpului profesoral-didactic al Academiei pentru munca depusă și frumosele realizări înregistrate pe parcursul anului de studii 2015-2016, pentru promovarea imaginii instituției pe plan național și internațional, urându-le ca aceste realizări să fie și mai prestigioase în noul an de studii, 2016 – 2017.

Vitalie NICA

lice din România. Și această practică va fi continuată, stagiile urmând a fi organizate și în alte țări cu care Academia are stabilite relații de colaborare.

Cadrele didactice ale Academiei se implică tot mai activ în activitățile științifice de cercetare, pe parcursul anului fiind publicate în re-

s-a menționat că este necesar de a fi extinsă această activitate, îndeosebi, pe plan internațional.

Pe parcursul acestei perioade au fost, de asemenea, desfășurate 60 de ore de prelegeri cu acces public.

DI Andrei Groza s-a referit și la unele probleme, pre-

Susținere publică a două teze de doctor la Academie

Pe 28 iunie 2016, la Academia de Administrare Publică a avut loc susținerea publică a tezei de doctor în științe administrative „Rolul administrației publice în organizarea și modernizarea serviciilor publice” (specialitatea 563.01 – Teoria, metodologia administrației publice) a pretendentului Violeta TINCĂ, lector superior la Catedra științe administrative, conducător

științific al tezei fiind dna Angela POPOVICI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar. Susținerea tezei a avut loc în cadrul ședinței Consiliului Științific Specializat (CȘS), moderată de președintele Consiliului, dl Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, USM.

DI Ion DULSCHI, secretarul științific al Consiliului, a informat asistența că teza de doctor

a fost propusă spre examinare de către Seminarul Științific de Profil, pretendentă prezentând toate actele, conform legislației în vigoare, după care Violeta Tincu a făcut o expunere rezumativă a tezei, structurată în patru capitole.

Problematica abordată constă în fundamentarea științifică a responsabilităților administrației publice în organizarea și modernizarea

serviciilor publice. Acest fapt a condus la clarificarea rolului de prestator al administrației publice în condițiile implicării intense a sectorului privat în gestiunea serviciilor publice, clarificare necesară în vederea identificării căilor de aplicare a metodelor moderne de dezvoltare și eficientizare a serviciilor publice din R. Moldova.

(Continuare în pag. 5)

Susținere publică a două teze de doctor la Academie

(Sfârșit. Încep. în pag. 4)

Conținutul de bază al tezei elucidează fundamentarea teoretică a organizării și gestionării serviciilor publice, principiile generale de organizare și gestionare a serviciilor publice, precum și principalele modalități existente de gestionare a serviciilor publice, prin prisma gradului de implicare a autorităților administrației publice în acest proces. Sunt studiate la concret atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul serviciilor publice.

Este realizată o analiză evolutivă a misiunii prestatoare a administrației publice în diferite perioade istorice, sunt identificate principalele tendințe de dezvoltare a serviciilor publice. Este identificat rolul administrației publice centrale în organizarea și modernizarea serviciilor publice, sunt studiate și modalitățile

concrete de organizare și gestionare a serviciilor publice de către autoritățile administrației publice locale.

Rezultatele științifice ale lucrării sunt aplicate în activitatea Academiei de Administrare Publică la elaborarea și implementarea programelor de studii și de dezvoltare profesională. Astfel, subiectele abordate în teză și-au găsit reflectare în modulul „Prestarea serviciilor publice”, modul care

este predat funcționarilor publici cu funcții de execuție din administrația publică centrală și locală.

Rezultatele investigației au fost utilizate și în procesul de predare a disciplinei „Gestiunea serviciilor publice” la Academia de Administrare Publică. Rezultatele științifice obținute au fost aplicate și la avizarea unor proiecte de acte normative, care reglementează regimul juridic al organizării și gestionării serviciilor publice în Republica Moldova.

Membrii CȘS au adresat mai multe întrebări pretendentului în scopul elucidării anumitor aspecte ale tezei și demonstrării valorii sale științifice.

În continuare, s-au pronunțat asupra tezei de doctor referenții oficiali - Marcel CUȘMIR, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, INED, și Grigore PĂRȚAC, doctor în științe politice, conferențiar universitar, USEM, care au

apreciat înalt lucrarea ca fiind una de cercetare aprofundată în domeniu și utilă pentru aplicarea ei în practică. De aceeași părere au fost și Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, USM, Victor SACA, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, USM, Ana PASCARU, doctor habilitat în filozofie, conferențiar cercetător, AȘM, Aurel SÎMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, AAP, Ion DULSCHİ, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, AAP.

La finele ședinței, membrii Consiliului au decis, prin vot unanim, de a conferi dnei Violetei Tincu titlul de doctor în științe administrative și au solicitat Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare să confirme decizia CȘS și să elibereze diploma de doctor în științe.

Luminița BOICIUC

Pe 30 iunie 2016, la Academia de Administrare Publică a avut loc susținerea publică a unei noi teze de doctor în științe administrative, „Eficientizarea procesului decizional în contextul modernizării administrației publice din Republica Moldova”, specializarea „Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice, servicii publice”, a doctorandului Oleg SOLOMON, șef de secție în aparatul central al Ministerului Apărării al Republicii Moldova. Conducătorul științific al tezei este Victor SACA, doctor habilitat, profesor universitar. Susținerea tezei a avut loc în cadrul ședinței Consiliului Științific, Specializat (CȘS), moderată de președintele Consiliului, dl Pantelimon VARZARI, doctor habilitat în științe politice, profesor cercetător.

Secretarul științific al Consiliului, dl Ion DULSCHİ, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative a Academiei de Administrare

Publică, a informat asistența că teza de doctor a fost propusă pentru susținere la ședința Consiliului de către Seminarul Științific de Profil, menționând că pretendentul a depus toate actele necesare, conform legislației în vigoare.

Dl Oleg Solomon a prezentat succint teza, referindu-se la actualitatea temei abordate, la scopul și obiectivele lucrării de cercetare, precum și în patru capitole. În această lucrare doctorandul a abordat aspectele și problemele privind eficientizarea procesului decizional în APC ca o prioritate a bunei guvernări într-o țară și al societății, în contextul parcursului european al Republicii Moldova, folosind ca material comparativ experiența și practicile de lucru ale autorităților publice din Estonia și Macedonia.

Doctorandului i-au fost adresate mai multe întrebări, la care a răspuns în cunoștință de cauză și argumentat, ca urmare fiind elucidate mai multe aspecte ale lucrării, caracterul

ei științific, inovator și practic pentru îmbunătățirea procesului decizional și a bunei guvernări la nivel central.

În continuare, s-au pronunțat asupra tezei de doctor referenții oficiali - Victor MORARU, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, și Igor BUCĂȚARU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, USM, precum și membrii CȘS - Pantelimon VARZARI, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar, Victor JUC, doc-

tor habilitat în științe politice, profesor cercetător, Alexandru ROȘCA, doctor habilitat în filozofie, conferențiar universitar, academician, Aurel SÎMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, AAP, Ion DULSCHİ, doctor, conferențiar universitar, AAP, Angela POPOVICI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, AAP, de asemenea, și Violeta TINCU, susținătoare recentă a tezei de doctor în științe administrative, care au apreciat înalt teza de doctorat ca fiind o lucrare științifică de actualitate, de o valoare incontestabilă pentru eficientizarea procesului decizional în APC.

Membrii Consiliului au decis, prin vot unanim, de a conferi dlui Oleg Solomon titlul de doctor în științe administrative și au solicitat Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare să confirme decizia CȘS și să elibereze diploma de doctor în științe administrative.

Cor. „F.P.”

Revenirea la simbolurile naționale

Proclamarea independenței Republicii Moldova acum 25 de ani a însemnat și revenirea la simbolurile naționale. La această temă vă propunem un interviu realizat cu dl Silviu TABAC, doctor în istorie, Heraldist de Stat al Republicii Moldova, vicepreședinte al Comisiei Naționale de Heraldică.

CORRESPONDENTUL: *Cele mai importante simboluri naționale prin care se identifică o țară sunt Stema, Drapelul și Imnul de Stat. Cum a decurs procesul de elaborare a acestor simboluri ale Republicii Moldova, cine sunt autorii lor?*

Silviu TABAC: La noi, cel mai vechi dintre aceste trei simboluri identificatoare pentru orice țară este Drapelul de Stat. Tricolorul albastru-galben-roșu panromânesc a început să fie arborat în cadrul acțiunilor populare legate de mișcarea de eliberare națională încă din primele luni ale anului 1989 și a câștigat progresiv teren în pofida contraacțiunilor energice ale autorităților. Așa s-a întâmplat cu majoritatea drapelurilor naționale din lume, căci ele sunt, în primul rând, niște simboluri populare, iar autoritățile nu fac decât să le recunoască oficial. Legiferarea tricolorului la noi s-a făcut la 27 aprilie 1990, în ajunul demonstrației oamenilor muncii, planificate pentru ziua de 1 mai, cu specificarea că pe mijlocul câmpului galben va fi aplicată după adoptarea ei Stema de Stat. Gestul

era firesc și necesar pentru a face o diferență clară față de Drapelul de Stat al României. Fiind un simbol popular vechi, drapelul nu are un autor, decât poate acei studenți moldoveni

și munteni de la Paris, care l-au confecționat și arborat pentru prima dată public pe primăria acestui oraș răsculat la Revoluția de la 1848.

Studiul referitor la istoricul simbolurilor naționale, la care poate pretinde fosta Republică Sovietică Socialistă Moldovenească din cadrul URSS, a fost întreprins de o comisie de oameni politici, savanți și experți în domeniu, creată de Sovietul Suprem al RSSM la 19 noiembrie 1989. După rezolvarea problemei drapelului, s-a purces la cea a stemei. La 1 mai 1990 a fost anunțat un concurs pentru cel mai reușit proiect al Stemei de Stat, la care au participat peste o sută de savanți și artiști plastici, prezentând circa 130 de soluții, mai mult sau mai puțin, heraldice. În urma selecției pe câteva etape, a fost votat în legislativ proiectul conceput de pictorul Gheorghe Vrabie (1939–1916) și heraldista Maria Dogaru (1934–1999), eveniment produs pe 3 noiembrie 1990.

Ultimul a fost legiferat Imnul de Stat. La 27 august 1991, imediat după adoptarea

Declarației de Independență, la propunerea deputatului Ion Hadârcă, Parlamentul Republicii Moldova a decretat drept Imn de Stat al țării noastre imnul „Deșteaptă-te, române!” (versurile de Andrei Mureșanu, muzica (după o creație populară adaptată pentru o romanță de Grigore Alexandrescu) de Anton Pan, readaptată pentru această poezie de Gheorghe Ucenescu și definitivată muzical de Gavril Muzicescu și D. G. Kiriac). Acest

prim imn a fost în vigoare până la data de 7 iunie 1994, când va fi înlocuit provizoriu cu imnul „Limba noastră”, anunțându-se și un concurs pentru elaborarea unui nou imn. Concursul a eșuat în urma protestelor intelectualității, inclusiv cea de creație, și a unei mari părți din societatea civilă, încât soluția cea mai potrivită și naturală a constat în declararea, la 22 iulie 1995, a imnului „Limba noastră” (strofele 1, 2, 5, 8, 12], muzica de Alexandru Cristea, aranjament de Valentin Dânga) drept Imn de Stat definitiv al Republicii Moldova.

Între timp, Republica Moldova a adoptat și alte simboluri naționale: Sigiliul de Stat, distincțiile de stat, drapelul de luptă, culorile naționale, eșarfa, colanul și stindardul Președintelui Republicii Moldova, stindardele Președintelui Parlamentului, Primului-Ministru și minis-

trului apărării, alte câteva embleme necesare cu caracter divers, procesul nefiind încheiat.

COR.: *În 1995, pe lângă Președintele Republicii a fost creată Comisia Națională de Heraldică. Care a fost rostul acestei comisii?*

S. T. Comisia Națională de Heraldică a fost creată prin Decretul Președintelui Mircea Snegur la 5 decembrie 1995 în scopul promovării unei politici unitare în domeniul simbolurilor oficiale ale Republicii Moldova. În componența ei au fost incluși heraldiști, istorici, critici în arte, artiști plastici și juriști – personalități care aveau o tangență profesională cu

acest domeniu. Rostul ei a fost crearea unui cadru normativ adecvat pentru elaborarea și adoptarea însemnelor heraldice, vexilologice, faleristice, uniformistice etc. Comisia, care activează pe baze obștești, a avut, în acest răstimp, patru componente și a făcut față provocărilor, contribuind la crearea cadrului normativ solicitat, avizând și înregistrând oficial sute de simboluri publice, acordând consultața necesară persoanelor fizice și juridice.

Rezultatul obiectiv al acestei munci a fost adoptarea Legii nr. 86 din 28 iulie 2011 cu privire la simbolurile

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Încep. în pag. 6)

publice, lege care a modelat într-un mod finit cadrul heraldic în țara noastră și ne-a plasat printre țările cu o legislație heraldică din cele mai avansate din lume.

COR.: De la 1 aprilie 2013, în cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova activează și Cabinetul de Heraldică. Care sunt, în general, sarcinile acestei noi subdiviziuni?

S. T.: Cabinetul de Heraldică fusese prevăzut încă de decretul prezidențial referitor la Comisia Națională de Heraldică din 1995, dar re-

alizarea în practică a acestui deziderat a fost posibilă abia după adoptarea Legii simbolurilor publice din 2011. Sarcina primordială a subdiviziunii constă în asigurarea, din punct de vedere tehnic și logistic, a activității Comisiei Naționale de Heraldică.

În cadrul Cabinetului își desfășoară activitatea trei funcționari publici, prevăzuți de aceeași Lege a simbolurilor publice și numiți prin Decretul Președintelui Republicii Moldova. Șef al cabinetului este Heraldistul de Stat al Republicii Moldova, funcție pe care o dețin în prezent. Ceilalți doi angajați sunt heraldistul secretar și pictorul heraldist. Cabinetul este subordonat direct Secretarului general al Aparatului Președintelui și este asistat în activitatea sa de celelalte structuri ale administrației

prezidențiale.

Odată cu deschiderea Cabinetului de Heraldică a fost posibilă rezolvarea unui alt deziderat din 1995 – implementarea în practică a Armorialului General al Republicii Moldova, un registru de stat în care se înregistrează simbolurile publice naționale, teritoriale, corporative și particulare (steme, drapele, imnuri, sigilii, ordine, cruci, medalii, diferite însemne uniformistice etc.). În acești trei ani de activitate, au fost deja pregătite și publicate în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova” toate actele decizionale referitoare la înregistrarea simbolurilor teritoriale și particulare aprobate în perioada 1995-2016. Actualmente, ne concentrăm pe actele similare referitoare la simbolurile corporative. Un alt pas va fi și realizarea formatului electronic al Armorialului General.

COR.: În acest domeniu, ce se prevede pentru aniversarea a 25-a a Republicii Moldova?

S. T.: Cu ocazia aniversării unui sfert de veac de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Cabinetul de Heraldică, în coordonare cu Aparatul Președintelui și Comisia Națională de Heraldică, a elaborat un plan de acțiuni pe care îl implementează cu succes.

Astfel, la 26 aprilie 2016, în ajunul zilei Drapelului de Stat, în colaborare cu Societatea de Genealogie, Heraldică și Arhivistică „Paul Gore” și Muzeul Național de Istorie al Moldovei, am organizat cel de al X-lea Simpozion de Heraldică, dedicat evenimentului. Această întrunire cu caracter științific a fost pe larg mediatizată.

Pe 18 iunie curent, în cadrul unei conferințe de istorie și cultură locală,

Revenirea la simbolurile naționale

organizată de către Asociația istoricilor „N. Iorga” din raionul Ungheni în satul Petrești, am desfășurat, în colaborare cu primăria și gimnaziul din localitate, un seminar cu tema „Metode de elaborare a simbolurilor teritoriale locale în baza chestionarului heraldic,” la care au participat profesorii de istorie din raion.

În vederea finalizării procesului de elaborare și adoptare a simbolurilor raioanelor țării, am expediat scrisori de atenționare autorităților ultimelor șase raioane care nu posedă o stemă și un drapel legale.

Actualmente, Cabinetul de Heraldică, susținut de Aparatul Președintelui, luc-

rează la concepția unei expoziții itinerante, dedicate simbolurilor Republicii Moldova, care să fie deschisă în ajunul zilei de 27 august într-unul dintre muzeele locale și apoi va circula pentru o lună-două în alte instituții muzeale din țară.

Există și două proiecte editoriale, realizarea cărora este în funcție de identificarea unor finanțări – o broșură, cuprinzând legislația referitoare la simbolurile de stat ale Republicii Moldova, și un volum dedicat simbolurilor raionale.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Notă. Odată cu adoptarea legislației heraldice a Republicii Moldova s-a intensificat procesul de elaborare a simbolurilor publice, printre care cele raionale. Până în prezent, în Armorialul General al Republicii Moldova au fost înregistrate stemele și drapelele 25 de raioane, majoritatea dintre care au fost elaborate de către Silviu Tabac, Heraldist de Stat al Republicii Moldova, și Iurie Caminschi, pictor heraldist în Cabinetul de Heraldică. Actualmente, sunt în lucru stema și drapelul raionului Căușeni. Este de remarcat faptul, că trei raioane au înregistrat și imnurile lor: Strășeni - „Ram de țară sfântă” (muzica Gheorghe Barbos, versuri Ion Condrea); Rezina - „Vetre sfinte, rezinene” (muzica Saveliu Cojocaru, versuri Mihai Lescu) și Călărași - „Imnul raionului Călărași” (muzica Daria Radu, versuri Dumitru Matcovschi). Vom menționa, în această ordine de idei, și primăria satului Săiți, raionul Ștefan Vodă, una dintre puținele localități rurale ale republicii care are simbolurile sale – imnul, stema și drapelul satului.

Pe 23 iunie, în Republica Moldova este sărbătorită Ziua profesională a funcționarului public. O decizie, în acest sens, a fost adoptată printr-o hotărâre de Guvern în aprilie 2012, pornind de la importanța serviciului public în societate și rolul funcționarilor

pene și internaționale revine Academiei de Administrare Publică.

În această ordine de idei, accentul se pune pe integrarea tehnologiei informaționale în cadrul fiecărei discipline academice, care constituie o preocupare continuă, conducerea

științifice specializate.

Pe parcursul celor 23 de ani de la fondarea Academiei, această instituție de prestigiu din țară a absolvit-o peste 5000 de persoane, care au devenit specialiști cu studii postuniversitare de masterat. Absolvenții Academiei

contribui ca Academia de Administrare Publică să consolideze serviciul public care să devină școala conștiinței, demnității și voinței poporului de a se regăsi în marea familie civilizată a țărilor Uniunii Europene.

Cu prilejul sărbătorii profesionale „Ziua Funcționarului Public” un mesaj de felicitare a transmis Primul-Ministru, Pavel Filip.

„Stimați funcționari publici,

Cu prilejul sărbătorii dumneavoastră profesionale, vă transmit, în numele întregului Guvern al Republicii Moldova, sincere felicitări și urări de sănătate, prosperitate și realizări în activitate!

Crearea unui serviciu public performant, aliniat la standarde europene, prestarea serviciilor de calitate pentru cetățeni, crearea unei baze consolidate pentru dezvoltarea țării necesită eforturi majore din partea întregului corp de funcționari publici. De aceea, țin să vă aduc mulțumiri pentru munca și efortul depus. Dumneavoastră sunteți cei care, în condiții dificile, vă străduiți să asigurați, zi de zi, o administrație publică eficientă. Cred în parcursul european al țării și sper că reformarea administrației publice, atât centrale, cât și locale, va contribui la sporirea încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

Dragi funcționari publici, conducerile politice se succed la putere, așa cum este firesc într-o țară democratică, dar voi sunteți cei care rămâneți mereu în aparatul administrativ, garantând și asigurând continuitatea lucrurilor bune de făcut pentru cetățeni și a reformelor ce trebuie să modernizeze statul. Pentru toate acestea vă mulțumesc și vă doresc mulți ani fericiți și prosperi!”

Pentru un serviciu public european

publici ca element structural de bază al statului Republica Moldova. Numărul angajaților din administrația publică a Republicii Moldova constituie peste 41.000 de persoane, dintre care circa 29.000 au statut de funcționar public.

Această zi a fost aleasă nu întâmplător, ci având în vedere că, în 2002, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a declarat ziua de 23 iunie ca Ziua Națiunilor Unite pentru Serviciul Public. Scopul instituirii acestei zile de către Națiunile Unite a fost să celebreze importanța și eficiența serviciului public pentru comunitate, să scoată în evidență contribuția serviciului public în procesul de dezvoltare, să exprime recunoștință pentru munca angajaților în serviciul public și să încurajeze tinerii să vină în acest sector.

Un rol primordial în modernizarea serviciului public în Republica Moldova la standardele euro-

Academiei urmărind prin aceasta modernizarea procesului de studii. În paralel cu activitatea didactică, este promovată și susținută activitatea de cercetare – cartea de vizită a Academiei de Administrare Publică. Astfel, fiecare specialitate are un plan de cercetare științifică și un plan editorial, participă la conferințe sau simpozioane interne și internaționale.

Academia este implicată în elaborarea diverselor documente și perfectarea cadrului legal destinat serviciului public, statutului și deontologiei funcționarului public. În cadrul procesului de realizare a reformelor complexe în administrația publică, corpul științifico-didactic și managerial al Academiei elaborează proiecte de lege, concepții și strategii naționale. În scopul optimizării organizatorice și eficientizării investigațiilor științifice în domeniul dat, au fost create și activează cu succes 4 laboratoare

sunt printre deputații în Parlamentul Republicii Moldova, membri ai Guvernului, conducători de diferite ranguri, funcționari din cadrul autorităților publice centrale și locale, manageri ai instituțiilor de stat, specialiști din diferite domenii ale societății.

Din an în an se extinde numărul funcționarilor din autoritățile publice care au absolvit cursuri de formare și dezvoltare profesională și care la moment constituie peste 37 de mii persoane.

O importanță primordială i se atribuie cooperării internaționale a Academiei, intensificării colaborării cu instituțiile similare de peste hotare, desfășurării activităților în comun cu misiunile diplomatice, acreditate la Chișinău. Conform acordurilor semnate, Academia cooperează, în prezent, cu 16 instituții de profil de peste hotare, cu 32 de misiuni diplomatice și organizații internaționale, acreditate în Republica Moldova.

Actualmente, conceptul instruirii din cadrul Academiei corespunde standardelor educaționale naționale și internaționale. Ajustarea la standardele europene a procesului de instruire și dezvoltare profesională, precum și îndeplinirea celor cinci mari funcțiuni (instruire, educație, creație științifică, cultura administrativă și juridică, viață academică) vor

Prin crearea Asociațiilor de Băștinași se urmărește scopul de implicare nemijlocită a migranților în procesul de susținere activă a dezvoltării localităților lor de baștină prin implementarea unor proiecte comune împreună cu autoritățile locale și membrii comunităților.

Dna Simone Giger, director SDC în Moldova, a menționat în cadrul acestei întruniri: „Autoritățile locale sunt campioanele reformelor care, fiind mai aproape de oameni, cunosc cel mai bine care sunt nevoile și aspirațiile acestora. În contextul migrației, autoritățile publice locale au un rol important în valorificarea potențialului care îl reprezintă migrația la nivel local, aspect căruia nu i-a fost acordată suficientă atenție până acum. Prin Programul său Tematic de Țară Migrație și Dezvoltare, SDC își propune să umple acest gol pentru a maximiza impactul pozitiv al migrației și a implica cât mai activ migranții în procesele de dezvoltare locală”.

Despre poziția statului întru susținerea acestui proces am discutat cu dl Valentin Guznac, Secretar general adjunct al Guvernului.

Valentin GUZNAC: Dezvoltarea durabilă a localităților se sprijină pe participarea activă a oamenilor la procesele decizionale, implicarea și contribuția lor, iar această relație de cooperare presupune includerea tuturor cetățenilor, inclusiv a celor care se află peste hotare. Pe parcursul anilor, s-a observat în multe localități o implicare, mai mult sau mai puțin activă, a băștinașilor, inclusiv a celor de peste hotare, în diverse activități ce țin de îmbunătățirea calității vieții din Moldova. Acest fapt, dar și mai multe studii, demonstrează dorința migranților de a investi în comunitățile lor de baștină. Din acest punct de vedere, contribuția lor potențială la dezvoltarea locală a Republicii Moldova nu este valorificată pe deplin.

La nivel național, importanța migrației, în contextul dezvoltării, a fost atestată într-o

Asociațiile de Băștinași pentru o bună guvernare locală

Fenomenul exodului în masă a populației a generat probleme privind dezvoltarea social-economică a localităților republicii, îndeosebi a celor rurale. Dar, dat fiind menținerea de către migranți a relațiilor de comunicare cu satele de baștină, interesul multora de a susține dezvoltarea acestora, a apărut ideea de creare în localități a Asociațiilor de Băștinași pentru o cooperare și conlucrare mai eficientă cu băștinașii stabiliți cu traiul peste hotare.

Pentru a împărtăși experiența de creare a primelor Asociații de Băștinași, Cancelaria de Stat a Guvernului a organizat la Costești, Ialoveni, cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), în cadrul Proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL), o întrunire a reprezentanților a 25 de primării, la inaugurarea căruia a fost prezent și Secretarul general adjunct al Guvernului, Valentin Guznac.

serie de documente de politici (Strategia Națională de Migrație și Azil și Ordinul nr. 58 al Primului-Ministru Strategia națională „Diaspora-2025”), inclusiv prin punerea în aplicare a principiului „whole-of-Government” („la nivelul întregului Guvern”) și prin desemnarea persoanelor responsabile de cooperarea cu diaspora în principalele instituții publice naționale (punctele focale la nivel tehnic și decizional). Din păcate, la nivel local aceste eforturi nu au avut același caracter sistemic, iar autoritățile publice locale nu sunt implicate în procesul elaborării politicilor migraționale. Din aceste considerente, beneficiile pe care le oferă migrația pentru dezvoltarea locală nu sunt valorificate.

În această ordine de idei, Guvernul își asumă angajamentul de a corela migrația și dezvoltarea la nivel local, inclusiv și prin inițierea Proiectului Migrație și Dezvoltare Locală, susținut de Guvernul Elveției și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Rezultatele de până în prezent sunt îmbucurătoare, mai ales, prin abordarea sa inovativă privind interconectarea migrației cu

dezvoltarea locală, contribuind, în același timp, și la realizarea reformei de descentralizare la nivel local. În cadrul acestui proiect, sunt prevăzute elaborarea și crearea mai multor instrumente viabile și lucrative, precum și instituirea Asociațiilor de Băștinași, care ar facilita implicarea mai activă și organizată a localnicilor și migranților în procesul de dezvoltare locală durabilă.

Până în prezent, primăriile participante la proiect, au desemnat persoane responsabile pentru migrație la nivel local, au inițiat colectarea informațiilor despre locuitorii plecați, stabilind o comunicare permanentă cu ei, au integrat componenta migrației în strategia socioeconomică locală. Asociațiile de Băștinași create au inițiat și implementat mai mult de 30 proiecte comune.

COR.: Care ar fi modalitățile de diseminare a acestei practici în toate localitățile republicii?

V. G.: Este absolut necesară o informare mai eficientă a localnicilor și migranților despre instrumentele prin care se pot implica în dezvoltarea locală. De cele mai multe ori, migranții

afirmă că nu au mecanisme de a se implica. Or, instrumentele dezvoltate în cadrul acestui proiect vin să le ofere soluții de implicare. Prin urmare, promovarea acestora prin intermediul platformelor disponibile (rețele de socializare, canale mass-media, organizații ale diasporei etc.) este imperativă.

Atât migranții, cât și cei din țară exprimă dorința și motivația de a se implica în procesele dezvoltării locale. Oamenii doresc să facă ceva pentru localitățile lor de baștină, din diverse motive, doar că majoritatea dintre ei nu cunosc prin ce mecanism sau prin care metodă s-ar putea implica. Nivelul de informare al acestora despre situația din localitățile de baștină este limitat. Nici migranții și nici localnicii nu cunosc care sunt planurile de activitate ale autorităților locale. În acest context, primăriile trebuie să utilizeze mai organizat și mai activ platformele de informare online. Publicarea de informații despre planurile de viitor este absolut necesară, dacă se dorește o implicare și participare activă a migranților.

Pentru a multiplica aceste experiențe pozitive planificăm, împreună cu Congresul Autorităților Locale din Moldova, o serie de evenimente de informare a primarilor despre aceste oportunități, pentru că de rolul lor activ depinde reușita și nivelul de implicare a tuturor cetățenilor în viața localităților de baștină, inclusiv a celor plecați peste hotare.

Consiliul local - aspecte organizatorice

ÎNTREBARE. *Unde este locul primarului la ședința consiliului local: în „prezidium”, în sală, împreună cu ceilalți consilieri, sau în altă parte?*

RĂSPUNS. Oricât ar fi de straniu, dar această întrebare apare pe alocuri și uneori chiar trezește discuții aprinse. Într-o localitate, de exemplu, la o ședință de consiliu s-a încins o dezbatere publică de amploare la tema dată, chestiunea până la urmă fiind supusă și votului consilierilor!

În Regulamentul-cadru de constituire și funcționare a consiliilor locale și raionale nu găsim reglementarea acestei situații. Lipsește ea și în majoritatea regulementelor consiliilor locale. În comunități, fiecare consiliu procedează conform tradiției locale, dar în majoritatea absolută a cazurilor primarul se așază lângă președintele ședinței și secretarul consiliului și, astfel, se creează impresia că, de fapt, ședința este condusă de trei persoane.

În realitate, conform legii, ședința este condusă de președintele ședinței, asistat de secretarul consiliului. Persoana care îndeplinește funcția de președinte este aleasă de către consilieri în fiecare ședință, iar secretarul se află lângă el pentru a-și putea exercita atribuțiile conform legii. Dar care-i locul și rolul primarului la ședință? În această privință art. 26 alin. (1) din Legea 436/2006 menționează doar că primarul este șeful administrației publice locale, participă la ședințele consiliului local și are dreptul să se pronunțe asupra tuturor problemelor supuse dezbaterii. Adică, la ședință el are, de fapt, aceleași drepturi ca și consilierii, cu excepția participării la votare. Amplasarea participanților în sala de ședințe, condițiile de lucru pentru fiecare, înzestrarea consilierilor cu echipamente, materiale distributive etc., țin de organizarea propriu-zisă a ședinței, ceea ce, de asemenea, ar putea de prevăzut în regulamentul consiliului, pentru a pune lucrurile la punct și a nu crea motive în plus de tensionare a situației.

Consilierii din localitatea pomenită mai sus așa și au făcut: au operat o modificare la regulamentul de constituire și funcționare prin care au stabilit că primarul se va afla la o masă special amenajată, situată la un loc de cinste în sala de ședințe a consiliului, similar locului Președintelui țării în sala de ședință a Parlamentului Republicii Moldova.

Un alt exemplu: consilierii Consiliului raional Cahul, la prima ședință de constituire, au votat unanim și au decis ca președintele raionului să se afle pe toată perioada mandatului în „prezidium”, alături de președintele ședinței și secretarul consiliului.

ÎNTREBARE. *Care este procedura de discutare a proiectelor de decizie în ședință de consiliu?*

RĂSPUNS. Conform art. 22 (1), chestiunile de pe ordinea de zi a ședinței consiliului local se examinează de către acesta dacă sunt însoțite de avizul sau raportul comisiei de specialitate a consiliului și, după caz, de raportul sau avizul primăriei și/sau al subdiviziunii de resort a serviciului public descentralizat, precum și de sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice.

Dezbaterea problemelor se face în ordinea strictă, în care acestea sunt înscrise pe ordinea de zi aprobată. Dezbaterea în-

cepe cu prezentarea succintă de către raportor a chestiunii înscrise pe ordinea de zi și a proiectului de decizie asupra ei. Raportorul este, de regulă, consilierul care a inițiat proiectul respectiv sau primarul.

Președintele ședinței are dreptul să limiteze durata luărilor de cuvânt, în funcție de obiectul dezbaterii. În acest scop, el poate propune consiliului spre aprobare durata de timp ce va fi oferită fiecărui vorbitor, precum și durata totală de dezbatere a proiectului, cu excepția cazului, când consiliul, la începutul ședinței, a adoptat regulamentul de lucru al ședinței consiliului.

În cadrul dezbaterii oricărei chestiuni de pe ordinea de zi a ședinței consiliului, consilierul își poate exprima opinia numai în cazul în care președintele ședinței îi oferă cuvântul. Consilierul este obligat ca în luarea sa de cuvânt să se refere exclusiv la problema care formează obiectul dezbaterii.

Președintele ședinței permite oricând unui consilier să se pronunțe la chestiunea care îl privește personal sau în chestiuni de procedură.

Președintele ședinței poate propune încheierea dezbaterii unor chestiuni puse în discuția consiliului. Propunerea de încheiere a dezbaterii se aprobă cu votul majorității consilierilor prezenți.

Se interzice proliferarea de insulte sau calomnii la adresa consilierilor prezenți la ședință, precum și dialogul dintre vorbitori și persoanele aflate în sală.

ÎNTREBARE. *În ședință de consiliu, deciziile se adoptă cu votul majorității consilierilor prezenți, dacă legea sau regulamentul nu prevede altceva. Înseamnă că există și alte modalități de votare?*

RĂSPUNS. Potrivit art.19 alin. (3) al Legii nr. 436/2006, consiliul local, în realizarea competențelor sale, adoptă decizii cu votul majorității consilierilor prezenți, cu excepția cazurilor în care legea sau regulamentul consiliului cere un număr mai mare de voturi. În cazul parității de voturi, nu se adoptă nici o decizie, dezbaterile fiind reluate în ședința următoare.

Legiuitorul, în alin.(4) al aceluiași articol, prevede necesitatea unei majorități absolute de voturi (adică majoritatea consilierilor aleși) pentru deciziile privind aprobarea bugetului local, administrarea bunurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), stabilirea cuantumului taxelor și impozitelor locale, planificarea dezvoltării localităților și amenajării teritoriului, asocierea cu alte consilii, instituții publice din țară sau din străinătate, ținând cont de faptul că aceste probleme sunt foarte importante pentru administrarea domeniului public local și necesită o unitate de opinii mai mare. În același timp, legea statuează că deciziile privind inițierea revocării primarului în conformitate cu art. 19, alin. (5) al Legii nr. 436/2006, se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși. Același număr de voturi se cere și la acceptarea donațiilor și a legatelor cu sarcini, art. 74 (6) din Legea nr. 436/2006.

Consiliul local, în conformitate cu art. 19, alin. (6) al Legii nr. 436/2006, poate stabili adoptarea unor decizii prin vot secret sau prin vot nominal. De regulă, prin vot secret se aleg unele persoane cu funcții de răspundere, pentru a evita cazurile în care asupra consilierilor pot fi exercitate unele presiuni de către propriul partid sau grupele de influență, iar prin vot nominal se adoptă decizii cu caracter deosebit de important pentru colectivitate și, în acest caz, colectivitatea trebuie să cunoască cum au votat aleșii ei.

Autoritatea consiliului local se extinde în limitele teritoriului administrat. Actele respectivelor consilii nu au valoare juridică în afara teritoriului administrat.

Familiarizarea cu monumentele patrimoniului cultural-istoric al țării, cu locurile pitorești și memorabile pentru a ne cunoaște mai bine Patria, este unul dintre obiectivele comitetului sindical al Academiei de Administrare Publică. Cu fiecare an traseele turistice includ noi localități cu un bogat și valoros trecut istoric de mare însemnătate națională.

Recent, membrii sindicatului, în frunte cu dna Silvia Goriuc, președintele asociației sindicale, au vizitat „Complexul turistic Castelul Mimi”, din localitatea Bulboaca, raionul Anenii Noi.

Conacul familiei Mimi (denumit și Castelul Mimi) este un monument de arhitectură de importanță națională, construit spre sfârșitul secolului al XIX-lea.

Construcția conacului, inițiată la indicația politicianului basarabean Constantin Mimi, a fost încheiată în anul 1900. Arhitectura acestuia a fost preluată din practica

Membrii sindicatului de la Academie au vizitat „Complexul turistic Castelul Mimi”

franceză. Acest lucru s-a datorat faptului că Constantin Mimi studiasse viticultura și vinificația la Montpellier. Se consideră că respectivul conac a fost primul „château” adevărat din Basarabia.

Construit cu două niveluri din beton armat (o noutate pe atunci), castelul era considerat un edificiu modern nu doar în ținutul Bender, ci în toată gubernia. Pivnița castelului avea o capacitate de 300.000 litri de vin, păstrat în poloboace.

În anul 2011, a început renovarea ansamblului arhitectural care urmează să

devină un punct de atracție pentru turiști. Odată cu efectuarea reconstrucției, conacul a căpătat și denumirea de „Castelul Mimi”, în cinstea fondatorului său.

Odată cu finalizarea renovării „Complexului turistic Castelul Mimi”, vor fi date în folosință: un muzeu, o galerie de artă pentru tinerii artiști, o sală de conferințe, un hotel, un restaurant, câteva ateliere de creație - atât de arte populare, cât și pentru gătit, precum și săli pentru evenimente. În castel vor fi amenajate patru săli mari pentru 100-120 de persoane fiecare, două săli pentru degustări și 6 hale în beci.

Membrii sindicatului de la Academia de Administrare Publică au făcut apoi un po-

pas la „Complexul de Odihnă din Costești”, raionul Ialoveni. Acest loc pitoresc este o destinație turistică atractivă atât pentru vizitatorii din țară, cât și de peste hotare. În cadrul acestui program cultural, au fost organizate diverse jocuri distractive și cognitive, au fost inițiate discuții interactive.

Aceste vizite au lăsat participanților impresii foarte plăcute, vizite care le oferă posibilități de a cunoaște personalități marcante ale istoriei noastre, monumentele patrimoniului cultural național, multe dintre care sunt incluse în Patrimoniul UNESCO, fiind în așteptarea altor deplasări prin locurile de basm ale plaiului mioritic.

Romina COJOCARU

Casa-muzeu Alexandru Donici

Clasic al literaturii naționale, fabulist și traducător, Alexandru Donici s-a născut la 19 ianuarie anul 1806, în satul basarabean Bezin (astăzi Donici, raionul Orhei). Om erudit, A. Donici a combinat cu succes practica juridică și cariera literară. Poetul s-a ocupat serios de traducere literară. Prima dintre lucrările sale a fost poemul „Țigani” de Pușkin și o colecție de eseuri de Antioh Cantemir.

Fascinat de fabulele lui Krilov, Donici traduce unele dintre ele în limba română.

Scriitorul este considerat creatorul de fabule din spațiul românesc. A. Donici a murit în anul 1865 în Iași.

O lungă perioadă de timp, patrimoniul familiei fabulistului, situat în satul Donici (Bezin), a fost folosit ca școală secundară. Doar în anul 1976, autoritățile, recunoscând meritele lui A. Donici, au decis să deschidă un muzeu în casa lui.

În gospodărie domnește atmosfera de la începutul secolului al XIX-lea: camera de zi și biroul scriitorului corespund

modei din timpul lui A. Donici în stil egiptean, podelele din parchet sunt acoperite cu covorașe moldovenești țesute. Muzeul are o vastă colecție de articole de uz casnic, dar, din păcate, se păstrează până în prezent doar un articol personal al scriitorului, care este o armă, făcută în secolul al XIX-lea. Este adunată o colecție impresionantă de publicații ale acelor vremuri, precum documente și imagini

care, într-un fel sau altul, au legătură cu viața lui Donici.

Muzeul, vizitat de mii de turiști din țară și de peste hotare se află la 34 km (distanța directă) de orașul Chișinău. Casa-muzeu Alexandru Donici se găsește foarte ușor, fiind situată în centrul satului.

Cor. „F.P.”

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

Anunț **admiterea prin concurs la studii superioare de master:**

- **masterat științific**, învățământ cu frecvență, cu durată studiilor de 2 ani la specializările:

„Teoria și practica administrației publice”,

„Management”

„Relații internaționale”

- **masterat de profesionalizare**, învățământ cu frecvență, cu durată studiilor de 2 ani și învățământ cu frecvență redusă, cu durată studiilor de 2,5 ani, la specializările:

„Administrare publică”,

„Management”,

„Relații internaționale”,

„Anticorupție”

„Management informațional în administrarea publică”

Admiterea se realizează la locuri cu finanțare bugetară și prin contract. Participanții la concurs prezintă Comisiei de admitere următoarele acte:

- Delegarea/recomandarea organului administrației publice în care activează candidatul, cu indicarea specializării (pentru candidații la masteratul de profesionalizare cu finanțare bugetară);

- Diploma de licență sau echivalentă cu suplimentul (în original și o copie);

- Copia carnetului de muncă, autenticată de către Serviciul resurse umane;

- Certificatul medical-tip;

- 2 fotografii (3x4);

- Copia buletinului de identitate.

Depunerea actelor se va desfășura de la 18 iulie 2016 până la 27 iulie 2016. Candidații vor susține o probă la disciplina de profil (oral).

Probele de admitere vor avea loc în perioada 28-29 iulie 2016.

Adresa noastră:

MD 2070, Chișinău, str. Ialoveni, 100,

Academia de Administrare Publică,

Comisia de admitere (aud. 108)

tel. 28-48-48, tel/fax 28-48-71

e-mail: admiterea2016@aap.gov.md

Autobus nr. 11; Microbus nr. 124, 180, 190

www.aap.gov.md / Admitere 2016

Abonarea 2016

Continuă abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Vitalie NICA - redactor, designer

Luminița BOICIUC - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 30.06.2016

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.